

Andmesubjekti õigused on sätestatud isikuandmete kaitse üldmääruse III peatükis artiklid 12-23.

1. Õigus saada teavet ja olla teavitatud (artiklid 12-14).

Isikuandmete töötlemine peab olema selge ja läbipaistev.

Selleks on ametiasutus avaldanud kokkuvõtte õiguslikest alustest, millest tulenevalt ta isikuandmeid töötleb.

Isikuandmete töötlemise kohta tuleb pidada isikuandmete töötlemise registrit, milles märgitakse

- 1) isikuandmete töötlemise eesmärk;
- 2) andmesubjektide kategooriad, kelle andmeid töödeldakse;
- 3) isikuandmete liikide kirjeldus või loetelu;
- 4) andmed, kellele isikuandmed avalikustatakse või on avalikustatud;
- 5) kui isikuandmeid edastatakse kolmandatele riikidele või rahvusvahelistele organisatsioonidele, siis asjaomase kolmanda riigi või organisatsiooni nimetus ning kaitsemeetmed;
- 6) võimalusel eri andmeliikide kustutamise tähtajad;
- 7) võimalusel tehniliste ja korralduslike turvameetmete üldine kirjeldus.

Isikuandmete töötlemise registrit koostab ja peab Mulgi Vallavalitsuse andmekaitsepetsialisti ülesandeid täitev jurist. Isikuandmete töötlemise register on hetkel koostamisel.

2. Õigus tutvuda oma andmetega (artikkel 15)

Igal füüsilisel isikul on õigus teada, kas tema andmeid töödeldakse, ning andmete töötlemise korral tutvuda oma andmete ning järgmise teabega:

- 1) töötlemise eesmärk;
- 2) töötlemise eesmärgil kogutud isikuandmete liigid;
- 3) kellele on isikuandmeid avalikustatud või kellele avalikustatakse;
- 4) isikuandmete säilitamise aeg ning selle määramise kriteeriumid;
- 5) kui isikuandmeid ei ole kogutud andmesubjektilt, teave andmete allika kohta;
- 6) teave, kas kogutud isikuandmete alusel on võimalik teha automatiseeritud otsuseid, sh profiilianalüüsi.

Andmesubjektil on õigus tutvuda kõigi tema kohta kogutud andmetega.

3. Õigus nõuda andmete parandamist (artikkel 16)

Igal isikul on õigus nõuda, et ametiasutus parandaks põhjendamatu viivitusega teda puudutavad ebaõiged isikuandmed. Võttes arvesse andmete töötlemise eesmärgi, on andmesubjektil õigus nõuda mittetäielike isikuandmete täiendamist, sealhulgas täiendava õiendi esitamise teel.

4. Õigus andmete kustutamisele (artikkel 17)

Isikul on andmete töötlejalt õigus nõuda põhjendamatu viivitusega oma isikuandmete kustutamist järgmistel juhtudel:

- 1) isikuandmete **töötlemise eesmärk**, milleks isikuandmeid koguti või töödeldi, on **ära langenud**;
- 2) kui isikuandmeid töödeldi andmesubjekti kirjaliku nõusoleku alusel, vastava **nõusoleku tagasivõtmisel, kui esine mõnda teist õiguslikku alust isikuandmete töötlemiseks**;
- 3) andmesubjekt **on esitanud vastuväite isikuandmete töötlemise kohta ja isikuandmete töötlemiseks pole ülekaalukaid õiguspäraseid põhjuseid**;
- 4) andmete kustutamise nõue tuleneb mõnest juriidilisest kohustusest;
- 5) andmeid koguti seoses lapsele infoühiskonna teenuste pakkumisega.

Isik ei saa nõuda isikuandmete kustutamist ajal, mil ametiasutus on vastavalt dokumentide

liigitusskeemile kohustatud teavet asutuses hoidma (st säilitustähtaja kestel).

5. Õigus nõuda isikuandmete töötlemise piiramist (artikkel 18)

Isikul on õigus nõuda isikuandmete töötlemise piiramist järgmistel juhtudel:

- 1) isikuandmete töötlemise vaidlustamise ajaks, st ajaks, mis võimaldab andmete töötlejal isikuandmete õigsust kontrollida;
- 2) isikuandmete töötlemine on **ebaseaduslik**, kuid isik ei taotle isikuandmete kustutamist, vaid kasutamise piiramist;
- 3) andmete töötleja **ei vaja isikuandmeid enam töötlemise eesmärkidel**, kuid need on vajalikud õigusnõuete koostamiseks, esitamiseks või kaitsmiseks;
- 4) isik on esitanud isikuandmete **töötlemise suhtes vastuväite** ning kontrollitakse, kas andmete töötleja õiguspärased põhjused kaaluvad üles andmesubjekti põhjused.

Isikuandmete töötlemise piiramise nõude esitamisel on ametiasutusel lubatud **isikuandmeid küll säilitada, kuid mitte edasi töödelda**.

Isikuandmete töötlemise piiramise, parandamise ja kustutamise korral on ametiasutusel (vastutaval töötlejal) kohustus **edastada teave isikuandmete parandamise, kustutamise või töötlemise piiramise kohta kõigile vastuvõtjatele**, kellele isikuandmed on avaldatud. Seda kohustust ei tule täita juhul, kui see osutub võimatuks või nõuab ebaproportsionaalseid jõupingutusi (artikkel 19).

Andmesubjekti taotluse alusel on vastutaval töötlejal lisakohustus teavitada andmesubjekti ka andmete vastuvõtjatest.

Isikuandmete töötlemise lõpetamist või piiramist ei saa nõuda, kui andmete koosseis ja töötlemise alus tuleneb seadusest.

6. Õigus nõuda andmete ülekandmist

Isikul on juhul, kui tema isikuandmeid on kogutud struktureeritud, üldkasutatavas vormingus ja masinloetaval kujul, õigus taotleda oma isikuandmete edastamist teisele vastutavale töötlejale.

Selle õiguse realiseerimiseks peavad olema täidetud üldmääruse artiklist 20 tulenevad kõik nõuded:

- 1) isikuandmete töötlemise aluseks peab olema andmesubjekti ja vastutava töötleja vahel sõlmitud lepingu või nõusolek;
- 2) isikuandmeid töödeldakse automatiseeritult;
- 3) andmete ülekandmine peab olema tehniliselt teostatav;
- 4) andmete ülekandmine ei tohi kahjustada teiste isikute õigusi ja vabadusi.

7. Õigus esitada vastuväiteid

Üldmääruse artiklist 21 tulenevalt on isikul õigus konkreetsest olukorrast lähtuvalt igal ajal esitada teda puudutavate isikuandmete töötlemise kohta vastuväiteid, seda eelkõige juhul, kui tema andmeid töödeldakse avaliku huvi või õigustatud huvi alusel. Ametiasutus ei tohi sel juhul **isikuandmeid edasi töödelda**, v.a juhul, kui ta tõendab, et andmeid töödeldakse mõjuvalt õiguspärasel põhjusel, mis kaalub üles andmesubjekti huvid, õigused ja vabadused, või andmeid töödeldakse õigusnõuete koostamise, esitamise või kaitsmise eesmärgil.

Kui poolte vahel tekib andmetöötlemise osas eriarvamusi, on andmesubjektil õigus pöörduda Andmekaitse Inspeksiooni poole.

8. Õigus piirata automatiseeritud töötlusel põhinevate üksikotsuste tegemist

Üldmääruse artikli 22 lõike 1 kohaselt on isikul õigus nõuda, et tema kohta ei võetaks vastu otsust, mis põhineb üksnes automatiseeritud töötlusel (sh profiilianalüüsil) ning mis toob kaasa teda puudutavaid õiguslikke tagajärgi või avaldavad talle märkimisväärset mõju.

Sellist piirangut ei kohaldata, kui

- 1) automatiseeritud töötlusel põhinevat otsust on vaja andmesubjekti ja vastutava töötleja vahelise lepingu täitmiseks;
- 2) töötlus toimub juriidilistel (seadusest tulenevatel) alustel;
- 3) andmetöötlus põhineb andmesubjekti selgesõnalisel nõusolekul.

Igal füüsilisel isikul (andmesubjektil) on seega õigus saada teavet

- 1) kas asutuses töödeldakse tema isikuandmeid;
- 2) kui, siis milliseid isikuandmeid;
- 3) millisel EL üldmääruses sätestatud alustel isikuandmeid töödeldakse;
- 4) kas isikuandmeid on töödeldud vähimal vajalikul määral ning eesmärgipäraselt;
- 5) kas isikuandmeid on säilitatud vaid selleks lubatud ajaperioodi jooksul;
- 6) kellele (millistele asutustele ning juriidilistele ja füüsilistele isikutele) ja millisel eesmärgil on isikuandmeid edastatud.

Samuti on isikul (andmesubjektil) õigus kontrollida, kas tema andmed on õiged ja täielikud ning teha ettepanekuid andmete parandamiseks.

Taotlused isikuandmete töötlemise asjaolude kontrollimise kohta, aga ka ettepanekud isikuandmete parandamiseks, töötlemise piiramiseks või lõpetamiseks tuleb esitada Mulgi Vallavalitsusele kirjalikku taasesitamist võimaldaval viisil – aadressile mulgi@mulgivald.ee või Pärnu mnt 30, 69403 Abja-Paluoja, Mulgi vald, Viljandi maakond.

Isik saab küsida andmeid ainult enda ja oma alaealiste laste kohta, mistõttu on Mulgi Vallavalitsusel õigus taotleda andmeid isiku tuvastamiseks.